

Ulf Nilson: Det är du som får betala

Du får betala!

Det är den yttersta betydelsen av krisen i Swedbank.

Du får betala!

<http://www.expressen.se/kronikorer/ulfnilson/1.1491275/ulf-nilson-det-ar-du-som-far-betala>

Det hände ungefär samtidigt runtom i världen. Det hände därför att bankerna, i Sverige och världen runt, plötsligt blev fartblinda.

Swedbank, inte minst. Det som en gång var Sparbanken, symbolen för den trygghet som en sparad slant ger (eller gav!) kastade sig plötsligt in i jakten på större omsättning, större vinster (och naturligtvis bättre villkor för ledande befattningshavare). Man drabbades, kort sagt, av galoppinslag. Vem bryr sig om Svenne eller Maggan och deras surt förvärvade slantar när man kan tjäna miljoner i Estland och Lettland?

Det gällde långtifrån bara Swedbank. Från USA till Hongkong, Tokyo och Schweiz, dansade bankerna en dans som vi kan kalla Följa John. Elementära fakta ser ut så här:

För en bank är ett beviljat lån en tillgång.

Ju mer pengar banken pytsar ut, desto större tillgångar har den.

Desto större blir dess värde på marknaden - och desto mäktigare dess direktörer.

Så länge det går bra stiger också börskurserna och Folksam, försäkringsbolaget som garanterar tusentals svenskar trygghet, blir tryggare.

Fint.

Men när låntagarna - banker och företag till exempel i Estland - plötsligt inte kan sköta sina lån förändras bilden. De lån som en gång var tillgångar blir istället en belastning. När de verkligen surnar - som nu - blir de vad man kallar "toxic assets", förgiftade tillgångar, i verkligheten skulder (eftersom banker lånar ut även pengar som de själva lånat). Jakten på omsättning och marknadsandelar (och inte sällan bonus) blir mer och mer förtvivlade försök att dölja hålen i balansräkningen, skifta bokföringsposter, släta över, klara sig.

Ingen utomstående vet väl exakt när Swedbank gick över stupet. Det får framtiden utvisa.

Däremot vet vi att banker världen runt kämpar med liknande - och ibland mycket värre - problem. Aktier i Citigroup i New York, bland de största i världen, kunde Du i går köpa för samma pris som en glödlampa. Bank of America låg nånstans i närheten av ett paket - billiga - cigaretter. Och så vidare. Krisen är global, totalt och skrämmande och det enda som är riktigt klart är att:

Du får betala!

Alla länder, det gäller utan undantag, är beroende av sina banksystem. Utan banker, inget näringsliv, utan in- och utlåning inga affärer. För att inte allting ska gå i stå - och vi är inte långt därifrån! - måste gamla Sparbanken, numera Swedbank, ta emot insättningar och bevilja krediter. Det gamla förtroendet - i banken är mina pengar trygga - måste återställas. I grunden är detta det väsentliga: Vi måste lite på att de som är satta att ta hand om våra surt förvärvade slantar inte ger sig in i idiotiska spekulationer på marknader som de endera inte känner alls eller känner alldeles för dåligt. Vad visste Swedbanks ledning om Baltikum?

Det är alldeles för lätt att ge svaret:

Alldeles för lite!

Nu måste staten in med garantier. Förluster måste täckas, hål fyllas i. Och vem fyller sist och slutligen i: Jo, skattebetalaren.

Det är Du!

Möjligen var det bättre på Sparbankens tid.

ulf.nilson@expressen.se